

Előfizetési ár:

Egy évre — — 4 forint.
Fél évre — — 2 forint.
3 hónapra — — 1 forint.
1 hónapra — — 40 krajc.

Szerkesztőség

és kiadóhivatal a „Csongrád” könyvnyomdájában, (Grünwald Ferenc-féle ház) hova a kéziratok és előfizetési pénzek is küldendők.

CSONGRÁD

TÁRSADALMI ÉS KÖZMŰVELŐDÉSI HETILAP.

Hirdetési díjak:
Egy hasábos sor egyszeri beiktatása 10 kr., két hasábos 20 kr., három hasábos 30 kr. Legalább háromszori közlésnél a fele díj számítatik. Bélyegdíj külön 30 kr.

Nyilttérben
minden egyes sor 20 kr.
Bélyegdíj külön 30 kr.
Kéziratok visszaszolgáltatásáért nem vállalozik a szerkesztőség.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Felelős szerkesztő:

DR. CSONGRÁDI GÁBOR.

EGYES SZÁM ÁRA 10 KRAJCZÁR

A mult és jövő.

Midőn lapunk 20-dik száma „Tisztujtás előtt” című cikkébe, a közel jövőbe kilátásba helyezett tisztujtás kérdésével foglalkoztunk és föl hívtuk úgy az intéző egyéniségek, valamint a közönség figyelmét, a város anyagi érdeke, szellemi és kulturális fejlődésére befolyással bíró előjárásági tagok választására, bennünket az említett szempontokon kívül még azon körülmény is vezérelt, mert észleltük és tapasztaltuk, hogy a mai viszonyokra befolyással bíró egyéniségek, az intézőkkel szövetkezve teljesen téves és a politikai párt érdekekre is káros, sőt veszélyes kihatással bíró felfogásból indultak ki minden közéleti ténykedésükben; és ismételt föl szólalásaink dacára sem riadtak vissza a legzsarnokiassabb és törvényellenes cselekmények elkövetésétől.

R-mélni szeretnők, hogy jövőben ez nem lesz így s épen azért, mert már ma kivannak bocsájtvá a tisztujtást tárgyozó hirdetések, kivannak bocsájtvá a meghívók a f. hó 20-án megtartandó közgyűlésre, megragadjuk az alkalmat, hogy előismerésünkkel adózzunk járási főszolgabírnoknak, hogy letérve az eddig elfoglalt és a vármegyei hatóság által is támogatott jogfosztogatás jellegével bíró ösvényről, kellő időt birtosított a választó közönség azon részének, kik még a mai viszonyok közepe is érdeklődnek a tisztujtás eseményei iránt. — Ha ekként járt volna el a multban, midőn a községi képviselők választásánál a községi párti vezérek kezére játszották a választás sikerét és pártszempontból tegyelmzett, de kétes politikai jellemű egyéneket juttatott be a képviselőbe, ha ekként járt volna el a vizsgálatoknál, midőn mélyen kompromitált előjárók ellen szüntette be a vizsgálatot, ha ekként járt volna el, a törvény, ministeri rendeletek, szabályrendeletek és utasítások végrehajtásánál, és hasonló figyelemmel ügyelt volna föl az adó összeírások és házbéradó bevallások gyűjtésénél, midőn megtörtént, hogy a földterületen a köztérből elfoglalt területen, a közlekedést akadályozó lépcsőknek eltávolítása ministerileg rendeltetett meg, stb. stb. Ha mindezen s hasonló ügyekben pártra való tekintet nélkül, igazságosan működött volna, már rég az elismerés megleghangján üdvözölte volna minden tisztességes egyén ügybuzgó működése terén.

De ma is, midőn még arról is meg kellett győződünk, hogy a legközelebbi közgyűlésben tett interpellációra adott felelet, nem felelt meg e tényállásnak, mert az a szabályrendelet, mely még Tibád Antal volt belügyministeri államtitkár idejéből nyert módosítást, a módosítást eszközölte bizottság által nem mutatott be, a közgyűlésnek, hanem annak kikerülésével, de azért annak nevében nyert az jóváhagyást és nemcsak a törvény egyenes rendelkezésével, hanem intenciójával is homlok egy-

nest ellenkező rendelkezéseket tartalmaz, és részleteiben nem is ösmert szabályrendelet alapján fog a tisztujtás önkényszerűleg meghatározott beosztás és jogok megállapítása mellett megtartatni, alig lehet reményünk nemcsak becsületes, hanem tisztességes községi kormányzatra is; mert ellett játszva a mult érdeme, és meglett döntve a jövő reménye.

Factor

Községi közgyűlés.

Folyó hó 6-án d. e. 9 órakor csekély érdeklődés mellett községi közgyűlés tartott. Tudósításunkat a következőkben adjuk:

I. Csongrád vármegye közigazgatási bizottságának 239890 sz. a. kelt határozata, a tömörkényi és fehértói körzetben 2 új tanyai iskola létesítése tárgyában — A két tanyai új iskola létesítése, oly módon határozatott el, hogy egyelőre bérelt helyiségben állittatik fel, az építkezés pedig a jövő évre, esetleg később halasztatik.

II. Csongrádvármegye törvényhatósági bizottságának 234890 sz. a. kelt határozatával jóváhagyott szervezési szabályrendelet. — A községi szabályrendeletnek, a megyei törvényhatósági bizottság által történt jóváhagyása, miután Szvoboda Ferenc községi képviselő kérdésére — Sohlya Gyula h. jegyző oda nyilatkozott, hogy a ministerium által kivánt módosítások a közgyűlés által eszközöltettek, tudomásul vétetett, s a szabályrendelet 200 példányban kinyomatni határozatott.

III. Ugyanannak 98890 sz. a. kelt határozata Sima Ferenc törvényhatósági bizottsági tagnak, Csongrád község számvizsgáló közgyűlése elnökévé lett kinevezéséről. — Tudomásul vétetett.

IV. A szegedi m. kir. pénzügyigazgatóság 50reg. sz. a. kelt értesítése, Csongrád község contoralis borméretési joga megváltása tárgyában létesített egyezség jóváhagyásáról. — Tudomásul vétetve a kincstár részéről készpénzben kiutalt összeg a községi költségvetés javára bevételek utalványoztatott, a 3000 frt kötvény pedig leltárba, a kamatok pedig a jövő évi költségvetésbe felvétetni határozatott.

V. Az előjáróság 3027890 sz. a. jelentése, a lapát utcában eszlendő kisajátításról. — A kisajátítás eszközölésbe vétele határozatott el.

VII. Az előjáróság által felvett pénztár vizsgálati jegyzőkönyv. — Tudomásul vétetett.

VII. A csongrádi járás főszolgabírójának 2452890 sz. a. felhívása Mucsi Pál és Farkas földjeiken tervezett kereszt dűllőút kisajátítása tárgyában. — A kisajátítási eljárás foganatba vétele határozatott el.

IX. Réti Ernő jegyzői megbízott jelentése. Deák Verona férj. Faragó Albertné csongrádi lakosnak, Csongrád v. községe elleni 200 frt követelési ügyében. — Turi

Kis Pál jogutódja Deák Veron férj. Faragó Albertné utasítva lett, hogy néh jogelődje feyvelmi ügyére vonatkozólag a felmentő határozatot szerezzze be, s csak ezután tétetik a követelt összeg kiutalása ügyében intézkedés.

X. Fodor Lajos csongrádi lakos kérelme, a III. tized 8. sz. a. házánál, illetve háza mögött elterülő 100 nsz.öl gödör átengedése tárgyában. Nem volt teljesíthető.

XI. Mészáros Henrik csongrádi lakos kérelme, háza végénél létező üres terület átengedése iránt. — Nem volt teljesíthető.

XII. Szlávik János vendéglős kérelme, a Népkeret bérletére vonatkozó árlejts jóváhagyása iránt. — A bérleti szerződés jóváhagyatott azzal, hogy abban a város részére felmondási idő köttessék ki.

Csatár párbaja.

Csatár Zsigmondnak városunk egykor volt országgyűlési képviselőjének, ki ez idő szerint Gyula városát képviseli a parlamenten f. hó 4-én Gajári Odön országgyűlési képviselővel s a „Nemzet” szerkesztőjével pistoly párbaja volt. A párbajra a „Nemzet” f. hó 2-iki számában Csatár Zsigmond ellen megjelent közlemény adott okot. E közlemény ugyanis Csatárt a képviselőházban „az italméresi jövedék” tárgyalása alkalmával f. hó 3-án elmondott beszédje miatt rágalmozónak és hazugnak nevezte.

Különben az egész ügy lefolyását érdes voltánál fogva röviden a következőkben közöljük:

Csatár f. hó 2-án a képviselőházban a következőleg beszélt:

Csatár Zsigmond abban a hitben és meggyőződésben él, hogy nem is az államhatalom, nem is az államkincstár érdekében céloztatik a törvény módosítása, hanem tisztán és kizárólag egyes befolyásos képviselőkből alakult korzoricumszerű regálebélők javár. (Helyeslések balfelől. Ellenmondások a jobboldalon) Beszéljünk világosan magyarul, t. képviselőház (Derűltség) és ne duzzogjunk itt magunk között. (Elénk derűltség), de azért az igaz szót a forumon nem merjük kimondani. (Derűltség.) Vagy igaz az, a mit beszélnek, vagy nem, de a kormányról egy ódiomot el kell hárítani, nyilvánossá, világossá kell tenni azt, hogy a mit beszélnek, igaz-e, vagy — nem? (Halljuk! Halljuk! a szélsőbaloldalon.) Ez a kérdés.

Egy hírvár ugyanis szájról-szájra, hogy van itt egy képviselő ur, a kit én személyesen nem ismerem s megvallom, hogy bárhol találkoznom vele, nem tudnám, hogy ő tulajdonképen az, a kit úgy hívnak, hogy Sigmund Dezső, (Derűltség a szélsőbalon.) hogy ő Mármaros vidékén, talán az egész megyében s Erdélyben is bizonyos megyékben egy másik képviselőtársával együtt a

regálét a kincstártól bérbe vette. nem is az italmérségi jogot. (Nagy mozgás jobbfelől. Felkiáltások a baloldalon: Kivel?)

E beszédjeért támadta meg Csatárt a „Nemzet” Csatár másnap június 3-án személyes kérdésben a következőleg szólalt fel: Megengedem, hogy tegnap egy dologban tévedtem, de én azt az ujjamból nem szoptam s azt hiszem az illető képviselő urnak is szolgálatot tettem hogy magát tisztázhassa.

A képviselőház azt hiszem, hogy nem cirkusz s a képviselők nem azért vannak itt, hogy valakit bohócként nevéssenek, hanem, hogy az ország sorsa felett komolyan gondolkozzanak. Valamint a t. pénzügyminiszter urnak amugy különben nagyon művelt uri egyéniséghez sem nagyon illők azon kitételek, hogy így visszautasítom, úgy visszautasítom, mert a t. miniszter urnak nem visszautasítani kell a képviselők beszédét, hanem megmagyarázni a helyzetet, hogy a képviselő megértse. Szólv pedig sem Wekerle t. pénzügyminiszter urnak a kedvéért, sem senkinek a világon a kedvéért az ország színe előtt a gyalázat szegyen-kövére állani nem akar.

Beszédét eként végzi:

Annyi tisztességérzet van bennem, hogy a nemzetgyűléssel szemben holmi játékot ne űzzek. Ezt soha sem akartam, a jövőben sem akarom és valóban fájdalmasan esik nekem, hogy a kormányparti sajtó a „Nemzet”, mely az általam fizetett adóból is tartja fen magát (Elénk derűség), tegnap, esti számában hazugságnak és rágalomnak nevezte, a mit én mondtam s a melyre a ház t. elnöke határozottan enunciólta, hogy az valóság és igazság, mert senkinek sem szabad az állammal szerződést kötni képviselői minőségében. Ugyanazért a „Nemzet” ezen kijelentésével szemben kijelentem, hogy Gajári képviselő urral, a ki akkor még falusi jegyző volt, mikor már én e háznak tagja voltam, a házon kívül fogok leszámolni!

Erre Csatár gróf Károlyi Gábor és Hentaller Lajos orsz. képviselőkhöz megy s felkéri őket, hogy Gajárt provocalják.

A párbajt a P. H. a következőleg írja le:

(A Csatá Gajári-párbaj.) A Gajári Ödön és Csatár Zsigmond országgyűlési képviselők közt felmerült becsületbeli ügyben a lo-

vagias elintézése ma f. hó 7-én reggel történt meg a Ferenc József lovassági lakatya lovardájában. Gajári Ödön segédei Tholdy-Horváth Lajos gróf és Roszner Ervin báró országgyűlési képviselők s a Csatár Zsigmond segédei Károlyi Gábor gróf és Hentaller Lajos országgyűlési képviselők voltak. A párbaj feltételei: egyszeri golyóváltás, harminc lépés távolságról 5—5 lépés avance-szal. A felek reggel 9 órakor találkoztak a laktanya lovagló termében s miután Hentaller Lajos megtöltötte a pisztolyokat, a felek harminc lépés távolban felállottak egymással szemben. A mint Roszner Ervin báró a „vigyázz” jelszót kiadta, Csatár két lépést előre lépett, élni akarván az 5 lépésnyi avance-kezdésmény jogával, de e pillanatban Gajári, a ki megmaradt kijelölt helyén, rövid célzás után lőtt s golyója a Csatár lábai között maradt üres téren át vette utját és Csatár mögött furódott a földbe a nélkül, hogy Csatárban valami kárt okozott volna. Erre Csatár lőtt s a golyó Gajárinak feje és a lába fölött szivott el. Ezzel vége volt a párbajnak. Kibékülés, vagy közlekedés a felek közt nem történt.

Csatár maga a házban egy csoport képviselő e őtt a következőképp beszélt el az istenitéletet, — a hogy ő a párbajt nevezi:

Tegnap megcsináltattam a végrendeletemet, mert az ördög nem alszik. Nem lehet tudni, hová lyukad ki a dolog ilyenkor.

Az éjjel a szememet se hunytam be. Mert hát uraim, még is szép az élet... De aztán eszembe jutott a költő szava:

A hazáért mindened
Becsületedért életedet.

Erre aztán megvigasztalódtam. Nem mondom, hogy egészen. Hiába, csunya dolog ez az istenitélet. Könnyű azt mondani, hogy Csatár párbajt viv, Csatár lövöldöz, de tessék kiállni a placra, akkor beszéljenek.

Mert bizony még is furcsa dolog az, mikor neki fordítják az embernek azt a gyilkos jószágot... mert hát most vagyok, hanem könyörgöm... egy két perc... osztán nem vagyok...

No hát kiálltunk. Kezembe adták a pisztolyt, egyszerre visszajött a bátorságom... Ne is kezdjen ki vélem ezentul senki, mert már tudom a módját.

Egyszer csak látom, hallom, hogy az

hagyja el sajkáját, evezőjét, lantját és ragadja meg dios őseinek vitéző kardját, térjen vissza megújított palotájukba, irassa be nevét újlag a köztársaság aranyablájú könyvébe! — Rajta! Még a farsang idején vagyunk, még az évben ön lehet Velence első oroszlána.

A zsidó végszavai észre térítették Pepét kábultságából. A családjától öröklött nemes büszkeséggel emelkedett fel, szemé szikrázott, szilárd léptekkel lépett a zsidó elé, s mereven tekintett rá, majd birtelen előrántá kését s annak hegyét a zsidó torkára szegezvén, fagyos nyugalommal szólott:

— Vigyázz, öreg, s ne tréfálj a hamu alatt pislogó parázsossal; őrizkedjél a szellő lágy fuvallata alatt nyugdélcselű esendes baboktól; ne játazz az alvó oroszánál; a szikra vészes lánggá, s habok a szél növekedésével táatongó örvénynyé válhatik s az ébredő oroszán szétmarcangolja prédáját. — Vigyázz öreg! Te Pépét, a szegény sajkást őseinek dicősejére, kincseire, kardjára emlékeztetted, te Marietta ismeretlen jegyesét Lorenza urbölgy szerelmével kinsaltad meg, — ha hazudtál a most felkelő nap ébredésnek utolsó órája leand.

— Jöjjön, jöjjön, méltóságos uram! — válaszolt hasonló nyugalommal a zsidó, jöjjön és győzdjék meg saját szemével, ha valót mondtam-e?

— S hova akarsz vezetni? — kérde Pépe.

— Lorenza urbölgyhöz.

az ur... No kutya mája, hát most mi lesz? szalad át a fejemen. De érzem, hogy semmim se fáj. Hohó, hát élünk?! Így vagyunk? Hát akkor rajtunk a sor.

Főleltem a pisztolyt... lőttem... de könyörgöm, én puha szívű ember vagyok. Eszembe jutott, hogy annak az urnak családja van... eszembe juttak a szegény árvák... Mi lesz azokkal? Azután még engem is becsuknak. Nem én, nem lövök bele... megkegyelmeztem néki.

No, no, még is csak valami ez az istenitélet... A kard nem elemem... Hanem a pisztoly! Ezentul mindig így verekszem, mint ma!

H I R E K.

— Eszüvő. Vladár Sándor gyógyszerész esküvője Tari Emma kisasszonnyal, özv. Tari László uról kedves leányával f. hó 3-én d. u. 6 órakor ment végbe.

— A szegedi kir. törvényszék büntető osztálya f. hó 3-án a következő ügyben tartott végtagyalást. Gyöngyösi Márta csongrádi lakos 1888. év szeptember hóban lopást követett el, Makai Mihályné helybeli lakosnő kárára, azért 3 heti fogházat ki is töltött. Makai Mihályné, Jóska fia és Mari lánya ezt nem elégték meg, hanem Gyöngyösi Mártára 1889. év szeptember hóban az utcán rrikiabáltak, hogy pénzlopó és füstös dának neveztek s leküpküdték. Férjét pedig betyár-bunkónak neveztek. E miatt Gyöngyösi Márta aprnyáéllal támadta meg bántalmazót, férje pedig, Pap Ferencz, egy bottal magveregette Makaiékat. Makai Mihályné kezét a bottal eltörte, Jóska s Maria pedig könnyű sérüléseket okozott. — A bizonyítási eljárás befejezte után a kir. törvényszék Pap Ferencet 3 havi fogházra s 15 frt pénzbüntetésre ítélte. A felek az ítéletben megayugodtak.

— Hivatalos lapunk mult heti száma „Kert megayitás” című cikkében foglaltakra röviden csak ennyi a megjegyzésünk: Beteges képzolódés!

— A „Szeged” című politikai napilap Szegeden rövid pályafutását befejezte s beolvadt a „Szegedi Híradó”-ba.

— Iparkamara. A szegedi kereskedelmi és iparkamara területén levő összes alkertületekből beüldetett már a tagok végelegesen összeállított névsora Kállai Albert szegedi főispán kamara-biztoshoz. Ezek alapján a nevezett főispán most már névsora visszafogja küldeni az alkertületekhez a névsort s egyuttal a határnapot is kiüzi a kamarai külltagok választására.

— Gyerek nadrag. Hivatalos közlönyünk a „Tiszavidék” ma egy heti számában városnak vitalis érdekét közvetlen közletről érintő eseményt regisztrálván, hogy f. i. a város orsz. képviselője, két uri ember társaságában a mult hó 27-én a „Mámai rét”-en vadászott; ez eseményhez még azt a le-

A sajkás egész valójában reszketett.

— Jöjjön! Ismétlé a zsidó s magával vonszolá a még mindig reszkető Pepét.

* * *

Midőn a sötét szobából a homályos naputcahöz értek, egy gazdagon feldisített sajkát láttak várakozni, s hat, selyembe öltözött szolgálta ült az evezők mellett.

— Ime, méltóságos uram! — szól Abrahám alázatos bókolás között. — Piombellinó gróf felhasználta az időt s az ő címerét festette a sajka oldalára.

— Még mindig álmodom, — susogá Pepe, leereszkedve a bársony párnákra.

A sajka hattyu könyvedséggel uszott tova, s midőn az öreg Bartolomeus háza előtt haladtak el, Pepe még csak fejét sem fordítá arra.

Teljesen elfeledte volt Mariettát.

— Méltóságos uram! — kezdé Abrahám, — nem illik rangjához, hogy e szegényes ruházatban mutassa be magát a signoránál; méltóztassék beférni hozzám, nemeshoz illő öltönyt fog találni ott, s ott fogja találni azon rubintokkal ékített kardot is, mely apja oldalán estingött azon éjjel, midőn mindenét eljászotta. Gondosan őriztem meg e kardot, mint a legszentebb ereklyét.

Az evezősök a zsidó egy intésére annak lakása felé tartottak. Egy titkos jelre rögön meg-

A „CSONGRÁD” TÁRCZÁJA.

A velencei oroszlán.

Folytatás.

(7)

— Az ifju, kit Lorenza szeret, oly szegény, mint a templom egere, szegény, mint az öreg Abraham maga, — folytatá a zsidó beszédét, — hanem mit törődik azzal egy olasz nő, kinek vagyona Dárius kincsével fölért, hisz ő leendő párját gazdaggá teheti. — S tudod-e, ki azon szép, nemes, de szegény ifju, akibe a signóra belebolondult? Az te vagy!

Pepe felsikoltott:

— S ki azon uri bölgy?

— Ugyanaz, ki tegnap sajkádat használta.

Pepe görcsösen összeszorított ökleit homlokára nyomván, suttogva mondá: „Álmodom!”

— Lám, néhány perccel előbb én is azt mondtam neked, — válaszolt nyugodtan a zsidó, — s te nem bitted, pedig vannak álmok, melyek valóságá lesznek valamely tündér varázs szavára, már pedig tündér és nő között, — jegyzé meg epés mosollyal a zsidó, — semmi, vagy csak igen kevés különbség van.

Abrahám látva, hogy a sajkás elkábult, mint a szédelgő ember, tántorogni kezd, így folytatá:

— Már most, méltóságos gróf! készülődjék,

genda szerű historiát is fűzi, hogy csak szerencsés véletlen művének köszönhető az, hogy a magas vadász társaságot a közvetlen közelükben lecsapott villám megkímélte. Eddig a mese. Ha a „Tiszavidek” ezt a historiát úgy szárazon mesélte volna el semmi szavunk sem volna hozzá, de így, mert jónak látta azt egy kis élccel is fűszerezni nem állhatjuk meg, hogy ne kérjünk: Meddig fog még tartani ez a gyerekeskedés? Mikor kezdenek már kissé komolyan a munkához? Bizony, bizony levethetnék már valahára azt a — gyerek nadrágot!

— A körös-tisza marosi ármentesítő-társulat május 30. és 31-én tartotta rendes köz- és választmányi gyűlését. A társulat közgyűlésein gróf Károlyi Tibor elnökletével s az érdekeltség igen nagy számának részvétele mellett hozta meg több irányban a társulat életére messze kiható határozatait. Negyvenhat tárgyat tárgyalta a két gyűlés, s ezek között különösen négy tárgy bír a társulatra nézve rendkívüli fontossággal. A társulat 1884-től ideiglenes ártér alapján eszközölte kirovásait, s ma már a végleges ártérfejlesztés befejeztetvén, bár a reklamációs eljárások még keresztül hajtva nincsenek, a miniszter engedélyezte, hogy a végleges adatok alapján eszközöltessék már a folyó évre a kirovás. Ez rendkívüli eltéréseket tüntet fel az ideiglenes ártérteleknyv alapján eszközölt kirovásokkal szemben, a mennyiben a nagy társulat tiszai részein általában kevesebb lesz az ármentesítési költség jövőre, mint eddig volt. Egyik legfontosabb tárgya volt a közgyűlésnek egy 6 millió kölcsön konvertálása. Volt ugyanis a társulatnak Horváth Gyula kormánybiztossága idejéből eredő, ugynevezett 10 millió kölcsönéből — a mennyiben a kataszteri liquidáció folytán ebből 6 millió 253 ezer forintot az államkincstár fedez — 3 millió 747 ezer forint tartozása; ezt 6 millióra határozta a társulat konverzió útján felmelve, s ezen 6 millió kölcsönt a magyar földhitelintézetől veszi fel névértékű papirokban 4% százalékkal. A társulat évi terhe ezen konverzió által 50,000 forinttal fog megnövekedni. Eután következett már egész a botrányig hajszolt kormánybiztosi számadások kérdése, mely elé a közgyűlés tagjai nagy érdeklődéssel néztek. Horváth Gyula kormánybiztos számadásai úgy a miniszterium számvetésébe, mint az állami számszék által minden tekintetben rendben találva, részben Baross Gábor miniszter által a számadási felméréstől készülő elismorés mellett lőn megadva. Egy oly óriás alkotás azonban, melyet Horváth Gyula pár év alatt hajtott keresztül bannulatos erély és kitartás mellett, melynek végrehajtása normális körülmények között legalább is 10 esztendő igényelne: sehol, senki által nem volt még úgy megoldható, hogy ahhoz egy és más oldalról apróbb kifogás ne férhesse. S Horváth Gyulának a gátépítésén túl azon rendkívüli feladata is volt, hogy több társulat s néhány község és városból kellett neki egy nagy, hatalmas társulatot megalakítani, azaz elhatározott feladással szaturált elemeket egy körbe vonni, erőszakkal összegyűjteni. Ma sem természetesebb, hogy mikor a kormánybiztosságot megszűnt, a társulat egységén tépődő, de abból már kibontakozni nem képes ellentétes érzelme s részben személyes sérelmek is egész lázzal

nyílt az alacsony ajtó, mely kívülről ócska, szuette deszkázatból állott ugyan; de belől vaspántokkal volt megerősítve. Egy nő, ki épen oly véna, oly ráncos arcú volt, mint Abrahám, jelent meg előttük, s lámpással kezében, a sötét folyosón át egy kicsiny, kerekded terembe vezérelte őket, melynek szőnyegekkel bevont falain a leggazdagabb, legfényesebb öltönyök függöttek mindegyik Velece memesei a farsang idején hordozni szoktak vala.

Abrahám nemcsak úrsorás; hanem ruhakereskedő is volt.

— Válasszon gróf ur! — szölt Pepéhez.

A sajkás tekintete szerte révedezett a gazdag holmikon, majd megpezdült a vér ereiben s a vele született memes izléstől vezéreltetve, bármely udvaroncot is megszegyenítő ügyességgel kiválasztá öltözötét: arany paszomános, kék hajtókás fehér kabátot, skarlát piros selyemből készült nadrágot, fekete tollal ékített szürke főveget.

— Kiltató! Helyes! — kiáltott fel a zsidó, — tüstént értesíteni fogom méltóságod komorayikját. Cseveggett.

A Pepe grófok gazdag bérruhájába öltözött szolga jelent meg az ajtóban, várva urának parancsát.

Pepe, a sajkás, Pepe, a homályos naputca szegény lakossa, a baraa fűrés Marietta ábrándos jegyese, rövid negyed óra alatt fényes lovaggá változott át. (Folyt. köv.)

törték ki Horváth Gyula ellen, a kormánybiztosi számadások hajszolásával igyekeztek Horváth Gyulának soha el nem évülhető érdemeit meggyírni. A kérdéses kormánybiztosi számadásokat ilyen érzelme hatására adta ki a társulat egy küldöttségnek vizsgálatra. A küldöttségben benne voltak Horváth Gyulának legkérlelhetőbb ellenfelei is, s az ezek által elkészített vélemény fektűt most a társulat közgyűlésének asztalára. E küldöttségi jelentésben ki van emelve, hogy ahhoz még csak szó sem férhet, mintha Horváth Gyula kormánybiztos számadásai tételtől-tételre okmányolva, a legkifogástalanabb rendben nem volnának, s a társulatnak nem a kormánybiztossal szemben, hanem a kormány ellenében állanak fenn követelései; mert a 10 millió kölcsönt a pénzügyminiszterium vette át s ebből oly levonásokat tartott fenn a társulat ellen, melyek az államkincstárt semmi körülmények között meg nem illethetik, miért is a társulat a kormánybiztosi számadásokat ezen szempontból nem fogadja megelégedéssel s a központi választmány javaslata folytán egy küldöttséget küldött ki a kormányhoz újabb leszámolás megejtése iránt. E küldöttségnek tagjai: gróf Károlyi Tibor elnök, Garzó Imre alelnök, Fekete Márton főigazgató, gróf Károlyi Sándor, Bánffy Gyula és Horváth Gyula közgyűlési tagok. Kiemelendő momentuma volt ezen kormánybiztosi számadás-kérdés tárgyalásának Horváth Gyula felszólalása, kit ismételen zajosnán eljenzett meg a közgyűlés, midőn kijelenté, hogy a maga részéről minden mesterségesen szított kétely és gáncs eloszlatása érdekében nemcsak kéri, de követeli a közgyűléstől, hogy a kormánybiztosi számadások kivonata historikus rendben összeállítva, tételtől-tételre könyomattassanak s az érdekeltség tagjai között kiosztassanak, hogy így mód nyujtassék az érdekeltségnek a kormánybiztos működésének alapos megismerésére s ennek pártszennvedélytől ment, higgadt, tárgyilagos megítélésére.

— Vetések állása a mi vidékünkön. A földmívelésügyi miniszteriumhoz a vetések állásáról és a mezőgazdasági állapotokról a múlt hó végéig beérkezett hivatalos jelentések alapján a következőket közölhetjük: B u z a. A Tisza balpartján általában még mindig jó áll, bő termést ígér, azonban a rozsda már majd nem mindentől kezd, de csak a leveleken, mutatkozik. A Tisza-Maros szögén kalászat mindenütt kihányta, többnyire jól fejlődött egészséges. A rozsda több helyeken elkapta a vetéseket. R o z s. A Tisza jobb partján általában véve jól áll s miután a szárazság előtt, mely most uralkodik, már kifejlődött volt s többnyire virágzik, jó közép-szerű termésre van kilátás. A Tisza balpartján részben most virágzik, általában véve kielégítő termést ígér. A Tisza-Maros szögén a búzánál ritkább, szép magas növény s jól fejlődik. A r p a. A Tisza balpartján az őszi jól áll, a tavaszi azonban vissza maradt; a Tisza-Maros szögén a tavaszi több helyen sátnyul. R e p c e. Az ország legtöbb vidékén csak közép-szerű termésre nyujt kilátást; a vetések állása különböző, leggyengébb a Tisza bal partján míg erdélyben igen jól áll. Z a b. Általában véve lassan fejlődik, itt-ott eső kellene rá s néhol a rozsda és férgék bántják, átlag azonban kielégítően áll.

— Népiünnepély Vasárhelyen. A magyar szent korona országai vörő kereszt-egyletének H. M. Vasárhely a 46 ik gyalog serezd zenekarának közreműködésével, pénztára javára 1890. évi június hó 15-én, vasárnap H. M. Vasárhelyen a „népkertben” népiünnepélyt rendez. Az ünnepélynek szép változatos programja lesz.

— Fenyő illat a szobában. Egy edénybe (kanosó, tál stb.) öntünk egy liter forró vizet s ebbe csepegtetünk egy theás kanálnyit terpentín-olajat, mire a szobát a legkellamesőbb fenyőillat fogja elárasztani. Ha ezt az eljárást néhány napon kétszer-háromszor ismételjük, a kellemes illat mellett abban az edényben részeseztünk, hogy ez által a szobában előforduló ragályanyag elpusztul. Ragályos betegségek esetén egyáltalán igen jó a szobában erős illó olajokat elpirologatni, mert ezek, tapasztalat szerint, általában ártalmatlanná teszik a ragályanyagokat. A fenyőillat különösen mellbetegekre bír meglepő előnyvel.

— Allatjárvány. Pestmegye területén a szarvasmarhák között a száj- és körömfájás aggasztó mérvben kezd terjedni. E miatt az alispán a megye egész területén a szarvasmarha-vásárok tartását, bizonytalan ideig eltiltotta.

Figyelemre méltó.

Tudomásnak szerint, mint 5000 forint folyt már be a községi pénztárba, községi közmunkaerő váltási díj címén, és a düllő utak nemcsak hogy járhatatlanok, hanem életveszélyesek is, felkérjük az illetékes hatóságok figyelmét, az említett utak jókarban hozására.

Iskolai vizsgálatok.

A csongrádi áll. segélyezett közs. polgári és elemi iskolákban a f. tanévi vizsgálatok következő sorrendben és időben fognak megtartatni:

Polgári iskolában:

Június 16-án d. e. Hittan és ének; d. u. testgyakorlás.
17-én I. és II. osztály az összes tantárgyakból.
18-án III. és IV. „
29-én Háláadó isteni tisztelet és záró-ünnep.

Elemi iskolában:

9-én d. e. „Sz. István” és d. u. „Sz. Imre” tanyai iskolában.
10-én d. e. a szőlők közötti és d. u. „Sz. Erzsébet” iskolában.
15-én d. u. a központi iskolában ének és torna vizsgálat.
19-én d. e. központi II. és III.a) fiú-osztályban; d. u. III.b) és IV. fiú-osztályban.
21-én egész nap: IV—V., IV.a), III.a) és b) leány-osztályban.
22-én d. e. az összes ismétlő (vasárnapi) iskolákban.
23-án d. e. újiskola II. vegyes- és központi II. leány-osztályban; d. u. újiskola I. vegyes- és központi I. vegyes osztályban.
24-én d. e. központi I. fiú-osztályban és a belvárosi iskolában.
25-én a kültéri II. és I. osztályban.
26-án a központi I. leányosztályban.
29-én Háláadó isteni tisztelet.
Az iparos tanulók vizsgálatá pedig e hó 22-én d. e. fog megtartatni.

CSARNOK.

Megszalutva.

(Elbeszélés.)

Lágyan suttogott az éji szellő a csendes tükürt Balaton felett. Az ég felhőtlen azurján csillagok miriádjai ragyogtak, köztük az éj ég istene a méla hold száját sugaraitól besztelttázt trónusában. A kép fonséges keretét a Balaton menti viruló hegyek képezték, melyeket régenyessé tett az a sok várom, melyek mint hajdani nagyságunk tanu nyulnak az ég felé tres bottiveikkel, csónka tornyaikkal.

A parttól nem messze, hova egy közei faluból járt ut vezetett, széles kiterjedésű fűzes volt, melynek egyik féreesebb helyén egy öreg fűz alatt állt baltájára támaszkodva Csenkő Laci a falu legdalásabb, vagy a mint lányok kényesztetve nevezik „legesebb” legénye.

Iszogatott jár fel a alá, félvállra vetett csifra szűrt ledobja magáról, azt híven, hogy attól van melege, pedig hajh... más az a mi vért lázas keringésbe hozza, nem olyan meleg es, sminőt Prometheus lopott az égből a földre, magasabb, hevitőbb... a sziv melege az.

Csenkő Laci szerelmes volt szive teljes melegevel a falu kinyílt rózsájába a szép Boriskába, kinél szerelme viszonzásra is talált. Az öreg fűz alatt tölötték azt a sok edesen mámorító órákat, melyek a földi paradicsomot varásolták számukra, hol a holdvilágos éjbe vetett ábrándos tekintetük-ből e vágyat lehetett olvasni: egymásé lenni örökre a sírig, elválaszthatlanul. Kődfátyol-kép gyanánt oslottak el ábrándképek, ha a valóra gondoltak.

Laci szegény, árva volt; Boriska pedig a falu leggazdagabb és gögősebb emberének a birónak leánya, kiről tudták, hogy soha nem egyesik bele az ő egygyé válásukba.

Sohajtozásából a legényt a fűzfa bokor ágainak recsegése ébresztette fel, hallotta a jól ismert lépteket, nyílik az ösvény s pár pillanat egymás keblére borulva szedi ed-mészt az ajkáról a szók-Boriska volt... és tenger fájdalom.

Átölelve tartják egymást, zokogó hangon suttog a legény: anygyalom! szerelmem! hát nem lehet az enyém, hol vagy irgalom Istene, hogy elhervadni hagyas két egymást szerető szivet... nem élhetek nélküled, te vagy nekem a menyországom mindenem.

— Ne szomerisd bus szivemet Laci, jó az Isten, majd megségít, majd belátja az apám is, hogy náladnál dolgozabb, derekabb legény nincs a faluban, majd meglágyul készive, ő is ember, őt apa is, ha nem akarja gyermeke halálát, nem fogja üldözni szerelmünket.

— Ne bízz az apád engedékenységébe Boriskám, sokkal büszkébb ember ő, saminnt hogy egyetlen gyermekét egy szegény legényhez adja, kinek szerető szivén kívül egyebe semmije sincs.

— Én pedig sohasem leszek a másé, mint a tied, úgy áldjon meg Isten az életemben a mily igazán esküszöm est neked.

— Köszönöm jó lélek jószágodat, áldjon meg az Isten úgy, a mint engem megvert, hogy földhöz ragadt szegény vagyok. Szivembe vésem esküdet,

hogy az idő alatt míg katonának leszek távol, legyen egy kincsem, melyet nem adok oda a világnak sem, mert szerelmed zálogát bírom abban. — És most ölelj meg, csókolj meg még egyszer én szerelmem, majd csak eltelik az a három esztendő, gondolj rám és esküdre... Ne feleddj el... Ne légy hűtlen.

Egybeforrnak az ajkak, könyeit hullajtja mindkettő; de végre is válni kell a Boriska könnyes szemmel lobogtatja kendőjét a távozó után.

* * *

Három év múlt el asóta. Zord tél van, a pi-benni ment természet olyan mint az elhagyatott temető, hol a sugó szél hallatja kísérteties dalját. Sűrű pehelyekben hull a hó a befagyott Balatonra, melyre ráült a tele hold s megesztetési a hősián kokat úgy, mintha apró jegycekekkel volna behintve az egész tó.

Csenkő Laci is hasakerült a katonaságtól, széles mellén csak egy fessült a huszárdolmány s dobogott örömittasan szive, midőn kis falujának tornyát meglátta s hallotta a jól ismert harangszót. Megkettőzött léptekkel siet csak hogy minél előbb keblére ölelhessen az ő három év óta nem látott földi údvét... Boriskáját.

Szegény még nem is tudta, hogy menyorság helyett a pokol vár reája a legfájdalmasabb kinnal a hűtlenséggel, mert Boriska megsejgte az esküt, más legénynek adta kezét s éppen a lakodalmát tartják.

Szép volt az leány, tehát elég arra, hogy ő is hűtlen legyen.

Csenkő Laci ezalatt az öreg fűsfához ért, egész serege vonult fel emlékében a kellemes óráknak, melyeket a helyen eltöltött. Nem messze a fától az ut irányában a Balatonbar, mint kérdőjel nyult fel egy hosszú pózna, figyelmeztetve az arra menőket, hogy ott a halál ütötte fel sátorfáját, az ott a be nem fagyott hely a „rianás.”

Csenkő Laci mindketőt megnézte s a rianás láttakor önkéntelenül elborsadt.

A falu felé indul, utja éppen a korema előtt viassen. Vig muszika, nótá járta bent, folyt a bor, mulattak a legények.

Hogy Boriskájáról hamarabb tudhasson valamit, benéssz s a legények kitérő ujjongással fogadják. De a kérdés: hát Boriska hogy van? — le-sújtó a válasz: „Megesalt az téged Laci, ma tartják a lakodalmát!”

Saivéhez kap, hátrátantorodik, keble feneketlen örvényként háborog, s mint a kölykeitől megfosztott oroszán felordít: „Megesalt a hűtlen, eskü szegő! verje meg az Isten mind a két kezével.”

Soh' se busulj Laci vigasztalják a legények, más is járt már úgy még sem halt bele, legjobb orvosság az ilyenre a bor meg a cigány.

Igazatok van, borba fojtom a bánatom, bus szívem síró sokogását némita el a cigány.

Hej! koremasároné gyöngy virágom görnyedésig rakja meg az asztalom borral had fojtsam bele szívem keservét, te meg cigány ne flógasd a

lábad, szóljon a száras fa könyfacsaró hurja, legyen itt is lakodalom, hűtlenség adta hozzá a bánatot, az less az én kíséző társam a mig e nyomorult világon élek.

És folyt a bor... és szólt a dal...

Hej Boriska! Boriska!... bus szemet de elkeserítetted, elcsábított a vagyon, esküszegő lettél, feldultad boldogságomat, összetiptad lelkem, mint egy férget... de nem leszel boldog, él a büntető Isten, sujtó karja téged is érni fog.

Ne keseregj Laci, mondják a legények önts bort a bura majd el merül az, mint a vigyázatlan ember a rianásba.

A rianás szóra felkapja fejét, egy pokoli terv cikánik agyán keresztül, felkap egy tele tüveget, fenéki isza, s kicsapva vágja a falhoz a szavakkal: igazatok van fiúk a részangyalát! borba véss a bánat had rá cigány! a tetejibe; de a ropogásából, ne mondja senki, hogy sirva mulat a huszár, nyelje el a rianás mindat a mi bánatot okos... a rianás... a rianás.

És folyt a bor és szólt dal hajnalig.

A cimborák már mind az asztal alatt hevertek, Laci folyton ivott, még a cigányok sem bírták ki, azok is elaludtak. Egyedül maradt ébren, fejét kesere hajja, patakként hull fájó köny szeméből, sokog, mint egy gyermek, de letérli köny-jeit, felugrik, szemei vérben ussava vadul forogtak, ... Boriskára gondolt a hűtlenre, hi tán a lakodalmában más keblén suttoja a szerelmes ssa vakat...

Tele poharat ragad fel, a ti egészségetekre szép mátkapár s fenékig tritri astán örülteként felkacag... reptül a szánkó a nászuton, de a rianás nál vége szakad, én mondom est Csengő Laci. As tán az elázott cimborák felé fordul, Isten veletek fiúk, mire feljön a hajnal rózsá pirja a falu rémes történetéről fog beszélni.

E hagyja a koremat, s a lakodalmás házhos megyen, hol ovatosan beloposzkodik az istállóba, régi pajtása volt a kocsis, meg el is azott szegény, úgy hogy nem sok fáradságába került Lacinak elkérni a Pista kocsis ruháját, szürjét, nagy báránbör sapkáját, mint mondá azért, hogy ha már Boriska nem lehetett az övé, legyen meg legalább az a boldogságr, hogy ő vigye őket a nászuton.

Csak astán jól vigyázz Laci, hogy fal ne ismerjenek, és a nagy kanyarodónál neki ne menj a póznának; mert nagy rianás van a Balatonon.

Bizd rám Pista, majd vigyázzok. Alig öltöszött át, jött a hír.

Hej Pista! It vagyok gazd' uram, mond Pista hangját utánosva Laci.

Fogd a csikókat a szánkóba szögám, vidd ha-sa az új párt, de jól vigyázz, hogy baj ne essék, hadd legyen szép nászutjok, neki ne menj a rianásnak.

Vigyázzok gazd' uram dörmögé Laci álmoságot szinelve, elviszem én őket, úgy, hogy még olyan nászutnak a hírét sem hallották a Balaton mentén.

No csak asaporán.

Pár perc mulva a felismerhetlenségig bebúr-kolóva előállott a csengős szánal, gondosan bakarkják szülei az új asszonyt, lelkére kötik a vö-legénynek, hogy úgy vigyázzon rá, mintha a Csenkő Laci hírét hallaná a Balatonon, aki el akarná tőle venni.

No csak vegye el, ha tudja... felel nevetve a völegény.

Laci kössé vág a négy csikónak, s azok reptülnek, mintha versenyre keltek volna a széllel.

As új pár egymást átölelve sutto boldogságról szerelemről, minden eső törként szurodik Laci szivébe, alig bírja fékesni indulatát.

A szán örült sebességgel reptül a halál utján a rianás felé.

Csak turbékoljatok szép szerelmesek, pár pero mulva vége a nászutnak, majd én is rátok adom áldásomat, de avval együtt vislek benneteket oda a honnan nincs visszatérés, a más világra.

As ifju pár boldogságában észre sem veszi, hogy a reptülő szán mindjárt a rianáshos ér.

Ekkor felugrik Laci, szütrét ledobja magáról, hátrafordul, és mint a sebségtel oroszán felordít.

Boriska!... ismerse-e esküszegő? én vagyok a Laci.

Könyörülő Isten! kiált Boriska látva a rianást Laci te...

Tovább nem mondhatta egy óriási hullám wa-rés, és mindannyijokat elnyeli a rianás.

A nászut temetési ut volt, együtt mélység és magasság, együtt nyugossnak a közös sirban, koreporójuk a Balaton, szemfedőjük a jég...

Tóth Károly.

HIRDETÉSEK.

2907. sz.—1890.

Hirdetmény.

Csongrád nagyközségben megüresedett 600 frt évi fizetéssel és föld járandósággal javadalmazott **jegyzői**, továbbá 50 frt évi fizetéssel javadalmazott **szülésznöi** állásra ezennel pályázat nyitattik.

Felhivatnak az ezen állásokat elnyerni óhajtok, hogy a képesítésüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket legkésőbb f. évi június hó 19-ig alulírott főszolgabírónál nyutsák be, mert a később érkező, vagy a törvényszerű képesítettséget nem igazoló kérvények figyelembe vétetn nem fognak.

Kelt Csongrádon, 1890. június 3-án.

Dr. CICATRICIS,
főszolgabíró.

A „CSONGRÁD” KÖNYVNYOMDÁJA

CSONGRÁDON.

Elvállal minden, a

könyvnyomdászat körébe vágó munkákat,

ugymint:

diszes számlák, jegyzékek és tudósltó levelek, eljegyzési és esketési kártyák, izléses meghívók és tánczrendek, étlapok, városi és községi hivatalos nyomtatványok;

ÁRJEGYZÉKEK, CIM-, ASZTALI ÉS NÉVJEGYEK, GYÁSZLALOK

táblás kimutatások, takarékpénztári mérlegek, időszaki és folyóiratok, hírlapok, művek, diszes kivitelű szalag-aranyozások,

ipar és kereskedelmi körlevelek, ügyvédi és irodai nyomtatványok, levélpapírok és borítékok cégnyomással,

FALRAGASZOK stb. stb. minden szín és nagyságban gyors, pontos, izléses és jutányos áron.

Ugyanitt a

CSONGRÁDI

cimű társadalmi heti közlöny részére előfizetések elfogadtatak, hirdetések felvétetnek.

Nyomatott a „Csongrád” könyvnyomdájában.